

Vrlo ljudski, vrlo božanski (XVI): Poslušnost, otvoriti srce

Kada ostanemo otvoreni
Božjem glasu, širi se naše srce i
omogućuje nam da, poput
Isusa, dijelimo brige Boga Oca.

5.07.2023.

Marija i Josip odlazili su u Jeruzalem
svake godine na blagdan Pashe (Lk
2,41). Svi muškarci Izraela morali su
krenuti na ovo putovanje. Marija je,
poput mnogih drugih žena, pratila

svog muža na ovom putu molitve i sjećanja na čuda koja je Bog učinio za svoj narod. A Isus? Možda je počeo pratiti svoje roditelje od vrlo rane dobi. U svakom slučaju, znamo da je putovao s njima kada je imao dvanaest godina. I na tom se putovanju dogodilo nešto iznenađujuće.

Iznenađujući događaj

Na putu do Jeruzalema i tijekom njihova boravka u Svetom gradu sve je bilo u najboljem redu. I prvoga dana povratka – barem se tako Mariji i Josipu činilo, dok nisu shvatili da Djete nije u karavani. Stoga su se morali vratiti. Nisu Ga mogli naći ni u Jeruzalemu. Kako je vrijeme prolazilo, njihova tjeskoba je rasla. Sveti Josemaría zamislio je Mariju i Josipa kako plaču zbog svoje brige. Više nisu znali što učiniti.[1]

Trećeg su dana ponovno otišli u Hram, vjerojatno moliti se i vidjeti

mogu li saznati nešto o tome gdje bi Isus mogao biti. Možda im je netko, odgovarajući na njihove upite, rekao za dječaka koji je viđen kako razgovara s učiteljima Zakona. I kad su ga tamo našli, bili su zapanjeni (usp. Lk 2,48).

Oni koji su čuli Djetetove riječi također su bili zapanjeni, iako je razlog njihova iznenađenja bio drugačiji od onoga što je izazvalo čuđenje Marije i Josipa. Učitelji su bili zadivljeni mudrošću prikazanom u Isusovim odgovorima. Ali za njegove roditelje to nije bilo ništa novo. Međutim, ono što ih je iznenadilo je ono što je Isus učinio. Marija Ga je upitala za razlog njegova izvanrednog ponašanja: „Sinko, zašto si nam to učinio? Evo, otac tvoj i ja zabrinuti smo te tražili” (Lk 2,48).

Odgovor našeg Gospodina nije ništa manje iznenađujući od njegovog

ponašanja. Zapravo, nisu razumjeli što im je rekao (usp. Lk 2,50). Želimo dublje ući u njegov odgovor, jer nas on može poučiti mnogim stvarima o Isusovim raspoloženjima, a koje želimo nasljedovati. I mi želimo više od pukog površnog objašnjenja drame ovog dijaloga. Stoga ćemo svoju pozornost usmjeriti na tri poučka koja možemo izvući iz ove scene. Dva ćemo otkriti u stavu našeg Gospodina; treći u Marijinoj reakciji.

Očeva volja

„Zašto ste me tražili? Niste li znali da mi je biti u kući Oca mogega?“ (Lk 2,49). Naravno da su to znali. Čak se čini da sve to Isus svojim pitanjem uzima zdravo za gotovo. On jednostavno želi razjasniti vezu između svog ponašanja koje ih je toliko iznenadilo i razloga koji ga čini razumljivim.

Ako je Isusov odgovor ostavio Mariju i Josipa zbunjenima, tim više način

na koji kršćanin postupa ponekad može iznenaditi osobu koja još nije otkrila Božju ljubav, i koja stoga ne teži biti kontemplativac, njegovati snažan i dubok odnos s Bogom.

Mnogo toga što kršćanin čini činit će se savršeno razumnim svakoj ispravnoj osobi. Ali možda će im neke točke biti teško razumjeti, jer je krajnji cilj prema kojem je usmjeren njihov vlastiti život i koji vodi njihovo rasuđivanje sasvim drugačiji.

Želja da se bavi brigama svoga Oca vodi Isusov život. „Moja je hrana vršiti volju onoga koji me posla i dovršiti djelo njegovo” (Iv 4,34). „Oče moj, ako je moguće, neka me mimoiđe ovaj kalež! Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti“ (Mt 26,39). [2] I ta želja vodi njegov život sve do kraja, do smrti, čak i smrti na križu (Fil 2,8). I upravo ta ljubav prema Očevoj volji omogućuje mu da točno prosuđuje o vrijednosti ljudskih

stvari: „*Moj je sud pravedan jer ne tražim svoju volju, nego volju onoga koji me posla*” (Iv 5 :30).

Ovo je ključ za sretan život. Bog je beskrajno dobar. On nas voli i želi našu sreću ovdje na zemlji i zauvijek na nebu.[3] Nitko ne zna što pridonosi izgradnji te sreće tako dobro kao On, što omogućuje da se u nama stvore uvjeti koji da otkrijemo, cijenimo i dopustimo da nas osvoji sve dobro – sam Bog, Duh Sveti – kojeg On želi uliti u nas.

Voljeti Božju volju ne znači biti spreman podložiti se nekim pravilima kako bismo dobili nagradu koja će nam biti dana ako prevladamo određene testove. To prije znači vjerovati u Božju ljubav i graditi svoj život na tom povjerenju, jer znamo da naš Gospodin želi podijeliti svoju sreću s nama: upoznali smo i povjerovali u ljubav koju Bog ima za nas. *Bog je ljubav i*

tko ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu i Bog ostaje u njemu (1 Iv 4,16).

U prizoru nas Isus podsjeća da je vrijedno tražiti Božju volju, čak i ako trebamo trpjeti, pa čak i učiniti da drugi pate. Ali ponekad nije lako razlučiti što u praksi znači činiti volju Božju. Što je Božja volja za mene ovdje i sada? Ako smo suočeni s dilemom ukrasti ili poštivati tuđu imovinu, ili govoriti istinu ili lagati kako bismo dobili više novca, odgovor je očit. Ali postoje mnoge situacije u kojima je teže razlučiti pravi odgovor, jer nekoliko opcija može biti dobro, a nismo sigurni koja je najbolja u ovom konkretnom slučaju: prihvatiti posao ili obaviti kupnju ili otići na putovanje ili promijeniti naš redoviti raspored itd.

Možemo razmotriti odluku Djeteta Isusa da ostane u Jeruzalemu.

Možemo ga zamisliti kako razmišlja: trebam li iskoristiti ovu priliku, iako

neću moći obavijestiti svoje roditelje? Ili bih se trebao vratiti s njima i izbjeći njihovu brigu? Svojom odlukom naš Gospodin nas uči da nas u donošenju tog suda nitko ne može zamijeniti. Mi smo ti koji se moramo suočiti sa situacijom i odlučiti. Odgovornost je isključivo naša.

Naravno, to ne znači poreći vrijednost savjeta koje dobivamo od drugih. Upravo suprotno. Nitko nas ne može zamijeniti, ali drugi nam mogu pomoći. Dovoljno je malo upoznati sebe da uočimo vlastitu nedostatnost i nered koji istočni grijeh stvara u našim željama, razmišljanjima i ponašanju. Shvaćamo da naši osjećaji – naše ljubavi i naši strahovi – mogu učiniti našu prosudbu manje objektivnom. Ili nam možda nedostaju informacije koje se mogu dobiti samo razmatranjem situacije s drugih gledišta. Stoga je važno ostati otvoren prema onome što drugi vide.

Ovu stvarnost, koja je toliko očita, ponekad je teško prihvatiti – pogotovo ako nam se ponašanje koje razmatramo sviđa ili nas puno košta. I stoga trebamo uvijek biti spremni cijeliti savjete koje dobivamo od onih koji nas vole i imaju Božju milost da nam pomognu; njihovu pomoć trebamo cijeliti kao nešto na što Bog računa kako bismo mogli razlučiti što je njegova volja za nas.

„Savjet drugog kršćanina . . . moćan je za spoznaju što Bog želi od nas u našim posebnim okolnostima. Savjet, međutim, ne ukida osobnu odgovornost. Na kraju, mi sami, svatko za sebe, moramo odlučiti i osobno polagati Bogu račun za svoje odluke.“[4] Upravo zato što smo iznad svega zainteresirani za vršenje Božje volje, mi trebamo savjete drugih, koji nam pomažu otkriti svoje „slijepe točke“ kada u velikim i malim stvarima tražimo odgovor na

najvažnije životno pitanje:
Gospodine, što želiš od mene?

Ponekad također možemo primiti naznake od nekoga tko ima ovlasti dati ih. U ovim slučajevima, inzistiranje svetog Josemarije da poslušnost ne smije biti slijepa, nego uvijek inteligentna, prosvjetljuje.[5] Poslušati ne znači bez razmišljanja prihvatiti odluku koju je donijela druga osoba. Poslušnost je također inteligentna kada naš razum prosuđuje koji je najbolji način da slijedimo primljenu naznaku i učinimo je svojom. Čak i u slučajevima kada nam neke okolnosti izmiču, naša poslušnost još uvijek može biti inteligentna, a ne slijepa.

Gospodine, što želiš od mene? U tom se svjetlu shvaća veličina ove kršćanske kreposti. Život osobe koja se pokorava nije ograničen; naprotiv, čovjekov život postaje širi i veći, spremnošću da čini ono što Bog želi,

do te mjere da ne želi biti prevaren u trenutku razlučivanja kako to provesti u djelo. Čeznemo nalikovati sinovskom načinu na koji Isus želi izvršiti milosrdne planove svoga Oca. Stoga da bismo bili poslušni, trebamo imati veliko srce, srce sina ili kćeri: sanjati Božje snove, težiti da budemo sretne osobe kakve Bog želi da budemo, riskirati svoj život radi njegovih spasonosnih planova. Poslušnost, dakle, nije samo pokornost, nego prije otvorenost; to nije odricanje od potrebe da vidimo, već biti u stanju to učiniti i očima drugih koji nas vole i koji imaju Božju milost da nas vode. To je prevladavanje, otvaranjem našeg uma i srca, tendencije da se smatramo samodostatnima, što nas može spriječiti da stvari vidimo iz perspektive i realizma.

Erat subditus illis

Na kraju ove epizode sveti Luka je u nekoliko riječi sažeo mnoge godine koje su protekle od ovog događaja do početka Isusova javnog života: bio im je poslušan (Lk 2,51). Erat subditus illis. Sveti Josemaría je u ovom kratkom izrazu otkrio jedan od kratkih Isusovih životopisa koje donosi Sveto pismo.[6]

I evo druge lekcije koju možemo otkriti u stavu našeg Gospodina. Iako mu je njegova božanska narav dala više nego dovoljno razloga da misli kako se ne treba prepustiti svojim roditeljima, Isus nas uči da ljudski autoritet – u obitelji, društvu, u Crkvi – treba poštivati. Trebamo ga upravo zato što nam pomaže otkriti što Bog želi od nas. Naravno, ljudski autoritet nije nepogrešiv i zato nam nitko ne može automatski prenijeti Božju volju. Ali nismo ni mi nepogrešivi; ponekad se možemo prevariti. Stoga je razumno i čak potrebno vjerovati onima koji imaju vlast nad nama, ako

doista želimo vršiti Božju volju. Iako određena naznaka koju primamo nije nužno povezana s Božjom voljom za nas, možemo biti sigurni da Bog želi da budemo spremni slijediti je, iz ljubavi.

Tako možemo bolje razumjeti zašto je sveti Josemaría povezoao poslušnost s ljubavlju za slobodu. „Sloboda mi je jako prirasla srcu – upravo zato gajim tako veliku ljubav prema kršćanskoj kreposti poslušnosti.”[7] Ova izjava može biti iznenađenje za one koji se prvi put susreću s učenjima svetog Josemarije. Instinktivno, skloni smo razmišljati o poslušnosti i slobodi kao o dva neprijatelja koji se bore da usmjere naše djelovanje: ako sloboda vlada, čini se da je poslušnost poništena; ako prevlada poslušnost, čini se da se sloboda povlači. Ali ovo je zabluda. Volimo svoju slobodu i ne želimo je se odreći ni na koji način; želimo biti u potpunosti gospodari

svojih postupaka kako bismo mogli činiti, jer to uistinu želimo, ono što znamo da Bog želi od nas. I tu, u ljubavi prema njegovoj volji, poslušnost nalazi svoje pravo mjesto i razlog postojanja.

Autentična kršćanska poslušnost uvijek je poslušnost Bogu, a božansko sinovstvo njezin je temelj, razlog postojanja. To je jasno iz upravo citirane izjave svetog Josemarije, koja nastavlja ovako: „Svi bismo trebali shvatiti da smo djeca Božja i željeti ispuniti volju našega Oca. Trebali bismo činiti stvari onako kako Bog želi da budu učinjene, jer mi tako osjećamo, što je najnadprirodniji od svih razloga.”[8] Željni smo biti u vezi s brigama našeg Oca Boga, jer to uistinu želimo. Kriterij ljudskog autoriteta pomaže nam otkriti što Bog želi od nas, odnosno što znači ovdje i sada činiti ono što sami duboko želimo. Čak i ako ponekad ne vidimo jasno uputnost predloženog

postupka, trebali bismo se pouzdati u želju da nam se pomogne. I tako ostajemo potpuno slobodni. Ovaj otvoreni stav, ova dostupnost utemeljena na našoj slobodi djece Božje, jača otvorenost našeg razuma, neprocjenjivu spremnost da se prepustimo vodstvu, da gledamo očima drugih i usvojimo gledište drugačije od našeg: kapacitet koji silno želimo ojačati.

Poslušnost nam, dakle, pomaže činiti ono što sami istinski želimo. Ali ako nasljedovanje Krista i promicanje briga njegova Oca – našeg Oca – nije naša najdublja želja, ona koja objašnjava sve za čim čeznemo, poslušnost gubi svoje značenje i smatra se neprijateljem slobode, kao preprekom u činjenju što želimo.[9]

U svakodnevnom životu, poslušnost obično znači izvršavanje odluka ili smjernica nekoga na vlasti. No poslušnost nas ne zanima samo kao

poseban čin, nego kao vrlina, jer želimo sve više nalikovati Kristu. Nije dovoljno potvrdno odgovoriti na pitanje „Jesam li učinio ono što mi je rečeno ili savjetovano?“ Mogli bismo odgovoriti potvrdno, a opet ne biti posve poslušni. Tko god jednostavno prihvati naznaku, a da je ne učini svojom, bez korištenja svoje slobode, pokorava se samo materijalno. Ali to nije Kristova poslušnost. Oni koji se tako ponašaju možda i rade nešto dobro, ali se time ne mogu zadovoljiti jer je cilj puno viši. Odricanje od tog cilja značilo bi odricanje od slobode za koju nas je Isus oslobodio (usp. Gal 5,1).

Duboko u sebi, potpuno sam poslušan kada činim ono što se od mene traži jer to želim učiniti. I želim to učiniti jer sam uvjeren da se Bog oslanja na moju poslušnost. Do tog sam uvjerenja došao jer imam povjerenja u Njega koji svojom milošću pomaže osobi koja to od

mene traži, a uzdam se i u razboritost i iskustvo te osobe. Osobu s autoritetom vidim kao nekoga tko mi govori što je vrijedno raditi, što Bog želi. Slobodan sam ne kada se pokoravam "ako želim", već kada se pokoravam "zato što želim".

Pažljivo slušanje naše Gospe

Vratimo se sada Isusovu iznenađujućem odgovoru svojim roditeljima, koji su osjetili olakšanje nakon tih dana mučne brige, ali zbunjeni njegovim neobičnim ponašanjem: „Zašto ste me tražili? Niste li znali da mi je biti u kući Oca mojega?" (Lk 2,49). Lako možemo zamisliti vlastitu reakciju na takav odgovor: Zašto smo te tražili? Što bismo drugo mogli? Jesmo li trebali ostati potpuno mirni, nezabrinuti za ono što ti se dogodilo? Jesi li to očekivao od nas? Marija je, iako nije shvaćala, sve te stvari mirno čuvala u srcu (usp. Lk 2,50-51).

Sasvim je prirodno da ponekad ne razumijemo naznaku ili savjet koji nam se da. Kao što je sveti Josemaría rekao: „[Bog] nam često govori preko drugih ljudi. Ali kada vidimo njihove nedostatke ili sumnjamo jesu li dobro informirani – jesu li shvatili sve aspekte problema – osjećamo se sklonima neposlušnosti.” U ovom trenutku čitatelj možda očekuje da bude upozoren na opasnost koju takve misli predstavljaju. Ali sveti Josemaría je nastavio: „Sve ovo može imati božansko značenje, jer Bog nam ne nameće slijepu poslušnost. On želi da se mudro pokoravamo.”[10]

Božansko značenje: kroz ove sumnje Bog nam govori da želi da mu budemo poslušni inteligentno, bez bježanja od vlastite odgovornosti. Dobro je da izrazimo svoje stajalište, svoja uvjerenja. „Ali budimo iskreni prema sebi: ispitajmo, u svakom slučaju, pokreće li nas ljubav prema

istini ili sebičnost i vezanost za vlastiti sud.”[11] Ponekad, zapravo, „tražimo savjet koji će pogodovati našoj vlastitoj sebičnosti i svojim prividnim autoritetom potisnuti glas naših unutarnjih uvjerenja. Zatim čak idemo od savjetnika do savjetnika dok ne pronađemo onog 'najdobronamjernijeg'.”[12] Ako nismo odlučni dati istini prednost nad vlastitom prosudbom (ukratko, ako nismo poslušni), bit će se lako prevariti, sada ili u budućnosti. Ljutnja ili zbunjenost spriječit će nas da otkrijemo što nam naš Gospodin želi reći kroz ono što nam se u tom trenutku čini neshvatljivim.

Ni Marija nije razumjela. Ali nije se pobunila. Marija je voljela Božju volju iznad svega i shvatila je da postoje stvari koje razumijemo tek s vremenom. Sve je to njegoa majka čuvala u srcu (Lk 2,51).[13] Gospa nije živjela samo površno, nego je uvijek iznova razmišljala o

dogadajima iz svog života, da bi u njima otkrila Božje djelovanje.

Marija je slušala, što na kraju i znači biti poslušna: ob-audiens – paziti, pozorno slušati. Vrijeme ide u prilog onima koji slušaju, koji imaju povjerenja i smireno ustraju u mirnoj molitvi. Ostajući otvoreni Božjem glasu, otkrit ćemo, poput Marije, božanski smisao u svemu što nam se događa i na kraju biti zahvalni čak i za tamu tih teških trenutaka.

Marija je ustrajala u molitvi. Prošlo je dvadeset godina, a njezino je „Dijete” opet nestalo. I opet tri dana, u Jeruzalemu. Ali do tada je znala da se ne mora brinuti i ići ga tražiti, jer je On bio u vezi s Očevim poslom. I možda je Marija bila zahvalna za one uznemirujuće riječi koje je njezin Sin izgovorio prije toliko godina. Omogućile su joj da se drži nade usred boli koja bi je inače shrvala.

S povjerenjem idemo Gospinu zagovoru, moleći da nam Bog podari veliko srce, sposobno da sve u našem životu podredi vršenju Božje volje. Slobodno i otvoreno srce, sposobno izdići se iznad vlastite uske vizije. Srce sposobno otkriti Božje djelovanje u vlastitom životu, također i kroz nesavršene ljudske instrumente. Srce sposobno slušati i strpljivo čekati plod njegova djelovanja u našim dušama.

[1] Usp. Sveti Josemaría, Sveta krunica, peto radosno otajstvo.

[2] Usp. također, na primjer, Heb 10,5-7 i mnogi drugi odlomci.

[3] Usp. na primjer Iz 49:15: Može li žena zaboraviti svoje dojenče? . . . Čak i ako koja zaboravi, ja tebe neću zaboraviti.

[4] Sveti Josemaría, Razgovori, br. 93.

[5] Usp. Sveti Josemaría, Susret s Kristom, br. 17.

[6] Usp. Ibid.

[7] Ibid.

[8] Ibid.

[9] Možda bi jedina vrijednost koju bi zadržao bila olakšavanje učinkovitosti organizacije. Ali Kristova je poslušnost puno veća od toga.

[10] Susret s Kristom, br. 17.

[11] Isto, br. 17.

[12] Razgovori, br. 93.

[13] Usp. također Lk 2,19.

Julio Diéguez

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/vrlo-
ljudski-vrlo-bozanski-xvi-poslusnost-
otvoriti-srce/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/vrlo-ljudski-vrlo-bozanski-xvi-poslusnost-otvoriti-srce/) (7.08.2025.)